

JUSTITIS MINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato:
Kontor: Sikkerheds- og Forebyggelseskontoret
Sagsbeh: Christian Lund Hansen
Sagsnr.: 2014-0035-0238
Dok.: 1281615

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmålene AC og AD
fra Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik den
1. oktober 2014, kl. 11.30

Samrådsspørgsmål AC:

”Hvilke retspolitiske og integrationspolitiske initiativer vil regeringen tage for at forhindre, at Islamisk Stat (IS) gennemfører aktiviteter og rekrutterer på dansk grund?”

Samrådsspørgsmål AD:

”Ministeren bedes redegøre nærmere for, hvordan regeringen forholder sig til den stigende udbredelse af terrororganisationen Islamisk Stats aktiviteter både internationalt og i Danmark, herunder hvad regeringen påtænker at gøre i forhold til organisationer og herboende personer, der sympatiserer eller i øvrigt har forbindelse til eller yder støtte til Islamisk Stat f.eks. økonomisk støtte?”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF), Karsten Lauritzen (V) og Martin Geertsen (V).

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

[Indledning]

1. Vi skal i dag drøfte et yderst vigtigt og aktuelt emne.

Islamisk Stat – nok bedre kendt som IS – har længe været en fast del af medie billedet.

Med virkemidler som uhørt brutalitet og omfattende propagandavirk-
somhed har IS i den seneste tid opnået kontrol over større og større om-
råder i Syrien og Nordirak. Og vi har i den forbindelse været vidne til
nogle grusomme uhyrligheder og makabre handlinger, som har chokeret
os alle sammen.

2. Der er tale om en meget bekymrende udvikling. Og derfor forstår jeg
til fulde, at emnet optager udvalgets medlemmer.

Heller ikke det endemål, som IS forfølger – nemlig oprettelsen af et is-
lamistisk kalifat – hører nogen steder hjemme i en fri og demokratisk
verden. Og derfor er der særlig grund til at være bekymret for, om IS's
budskaber vinder gehør. Det gælder globalt. Men selvfølgelig også na-
tionalt i forhold til personer, der bor her i landet.

For IS udgør en trussel. Ikke bare mod nærområdet, men også mod
Vesten, herunder Danmark.

3. Derfor er det også en af regeringens allerhøjste prioriteter at holde
skarpt øje med de miljøer herhjemme, som måtte føle sig besnæret af
IS's ekstremistiske ideer.

Og derfor er vi også parate til at sætte massivt ind over for de personer,
som f.eks. måtte have planer om at rejse til konfliktområdet for at til-
slutte sig IS.

[Skærpet fokus]

4. IS har gennem det seneste halve år ulykkeligvis haft militær fremgang i både Irak og Syrien. I slutningen af juni i år **[29. juni 2014]** ud-råbte IS et kalifat i de erobrede områder. Efterfølgende opfordrede gruppens leder til militant kamp og til, at alle muslimer skulle udvandre til kalifatet.

IS har samtidig ført en meget omfattende propagandakampagne, hvor der kommunikeres via sociale medier og andre internetfora.

5. PET vurderer, at IS' militære fremgang og omfattende propaganda vil kunne øge støtten til IS, herunder fra personer bosat i Danmark.

PET har derfor et skærpet fokus på IS, og efterretningstjenesten følger nøje organisationens betydning for Danmark og danske interesser i udlandet.

6. Det siger sig selv, at regeringen på det kraftigste tager afstand – ikke bare fra de grusomme handlinger, som IS i den seneste tid har begået – men også fra den ideologi, som bevægelsen står for.

Og jeg tror, at det må være klart for de fleste, hvorfor vi i regeringen prioriterer indsatsen mod ekstremisme, radikalisering og rekruttering til kamphandlingerne så højt, som vi gør.

[Regeringens indsats]

7. Regeringens indsats på området bygger på et bredspektret og tværministerielt samarbejde mellem Socialministeriet og Justitsministeriet.

Socialministeriet har ressortansvaret for den tidlige forebyggende indsats mod ekstremisme og radikalisering, mens Justitsministeriet bl.a. har ansvaret for, at der skrives ind med fornøden retshåndhævelse.

Netop det samarbejde har ført til lanceringen af regeringens nye handlingsplan på området.

8. En bærende tanke bag handlingsplanen er, at vi i Danmark skal stå sammen i kampen mod ekstremisme.

Vi skal som samfund vise ekstremister, at vores måde at leve på med demokrati og frihed overvinder anti-demokratiske kræfter og undertrykkelse.

Vi skal række ud mod dem, der er på vej ud af det forkerte spor, og give dem et tilbud om en vej tilbage til fællesskabet.

Men regeringen sender også med handlingsplanen et klart budskab til dem, der på trods af indsatsen fra alle gode kræfter fravælger Danmark og vores måde at leve på.

De, der fortsætter ud af det forkerte spor og modarbejder vores demokrati og værdier, skal mærke, at det danske samfund ikke tolererer fanatisme og ekstremisme.

Dermed også sagt, at handlingsplanen går på to ben: Vi vil forebygge, og vi vil sætte ind med klare konsekvenser.

Handlingsplanen rummer en række initiativer, der netop skal sikre, at vi kan gøre det. Det vender jeg tilbage til lige om lidt.

[Forebyggelse]

9. Jeg er med samrådsspørgsmål AC blevet spurgt om, hvilke retspolitiske og integrationspolitiske initiativer regeringen vil tage for at forhindre, at IS gennemfører aktiviteter og rekrutterer på dansk grund.

Jeg er endvidere med samrådsspørgsmål AD blevet spurgt om, hvordan regeringen forholder sig til den stigende udbredelse af IS's aktiviteter, og hvad regeringen vil gøre i forhold til organisationer eller herboende personer, der sympatiserer eller i øvrigt har forbindelse til eller yder støtte til IS.

10. I den forbindelse må jeg for en god ordens skyld starte med at sige, at integrationspolitiske spørgsmål hører under ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold.

Jeg ved, at socialministeren også har meget stor fokus på dagens emne, og som sagt indeholder regeringens nye handlingsplan en række forebyggende initiativer på socialministerens område.

Der skal bl.a. ske en opkvalificering af de mange fagfolk, som dagligt har en nær kontakt til de unge.

Endvidere skal der bl.a. oprettes et nationalt udrykningsteam, som kan rykke ud og rådgive kommuner ved presserende udfordringer med rekruttering til væbnede konflikter i udlandet, ligesom der skal etableres en national hotline, hvor bekymrede forældre og andre pårørende kan henvende sig telefonisk og få konkret støtte, hvis deres barn eller pårørende er i risiko for radikaliserings.

Desuden tages der initiativ til at styrke indsatsen mod onlineradikalisering ved, at PET vil monitorere ekstremistiske miljøers brug af internettet for derigennem at hjælpe med at ruste de kriminalpræventive netværk til at modvirke radikalisering og rekruttering.

Det er bare nogle af de forebyggende initiativer i regeringens handlingsplan.

Hvis man måtte have nærmere spørgsmål til handlingsplanens initiativer, som falder inden for Socialministeriets område, eller til regeringens integrationspolitik i øvrigt, må jeg som sagt henvise til at rette spørgsmålet til min ministerkollega.

[Kommende lovtiltag]

11. I forhold til den del af samrådsspørgsmålet, som går på, hvilke retspolitiske initiativer regeringen vil tage for at forhindre IS i at gennemføre aktiviteter og rekruttere på dansk grund, går jeg ud fra, at der sigtes til eventuelle regelændringer.

Jeg vil derfor gennemgå de – mere håndfaste – initiativer i handlingsplanen, som vi lægger op til at tage i brug, hvis radikaliseringen og de ekstremistiske ideer når et punkt, hvor den pågældende f.eks. begynder at planlægge at deltage i en væbnet konflikt i udlandet.

Når man begynder at blive villig til at risikere liv og legeme i væbnede konflikter langt fra Danmark, kan det nemlig udgøre en trussel for Danmark.

Og derfor skal vi sørge for at forhindre unge i at rejse ud. Gør de det alligevel, skal vi sikre, at det får tydelige konsekvenser. Enten ved, at de pågældende mister retten til at være i Danmark, eller ved at vi følger op med en straffesag, når de vender tilbage.

12. Der kan være tale om forskellige scenarier:

- a) Det første scenarie går på, at vi får mistanke om, at danske statsborgere er på vej til en væbnet konflikt. Her vil vi tage deres pas fra dem, og vi vil give dem et forbud mod at rejse ud af landet.

Hvis de vælger at tage af sted på trods af udrejseforbuddet, vil det lovforslag vi kommer med lægge op til, at de bliver idømt en ubetinget fængselsstraf, når de kommer hjem igen.

- b) Et andet scenarie er, at vi får mistanke om, at en herboende ud-lænding er på vej til en væbnet konflikt. Her vil vi advare dem om, at det kan koste dem deres opholdstilladelse.

Rejser de alligevel, bortfalder opholdstilladelsen automatisk, og de vil miste retten til at være i Danmark. Rejser de, uden at vi når at advare dem først, vil vi stadig gå efter at tage opholdstilladelsen fra dem.

- c) Herudover, som et tredje scenarie har vi den situation for øje, at vi får mistanke om, at en herboende flygtning fra et konfliktområde er på vej til en væbnet konflikt. Her vil vi beholde deres nationalitetspas og indlede en sag om inddragelse af deres opholdstilladelse.

13. Med disse initiativer kan vi sætte ind med klare konsekvenser, selv om vi ikke konkret kan bevise, hvad den pågældende har foretaget sig i udlandet.

Med andre ord får vi nogle yderligere redskaber, som vi kan gribe til tidligere i processen, og hvor der ikke vil være helt de samme beviskrav, som der er i en straffesag om f.eks. overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens kapitel 12 og 13.

[Straffelovrådet]

14. At vi får et nyt redskab er ikke ensbetydende med, at vi opgiver at rejse straffesager.

Tværtimod. Vi går målrettet efter at rejse sigtelser, så snart der er grundlag for det. Det gælder også i forhold til forsøgshandlinger.

Men som jeg også har sagt ved tidligere lejligheder, kan det være meget vanskeligt at sikre et strafferetligt bevis for, hvad en person foretager sig i et konfliktområde præget af kaos, som vi f.eks. ser i Syrien eller Nordirak.

Derfor må vi selvfølgelig også spørge os selv, om straffeloven i dag udgør et tilstrækkeligt værn mod deltagelse i og hvervning til væbnede konflikter i udlandet.

Det er ikke noget simpelt spørgsmål. Derfor vil jeg bede Straffelovrådet undersøge det nærmere. Og da det er en rigtig vigtig sag, vil jeg også bede dem om at prioritere dette arbejde.

Hvis der er nogen som helst mulighed for at udnytte eksisterende lovgivning bedre eller indføre ny lovgivning, der vil hjælpe, så vil regeringen gøre det.

[Straffelovens regler]

15. Som jeg håber, det fremgår, gør regeringen en meget stor indsats for at modvirke, at folk rejser til Syrien eller Nordirak for at tilslutte sig kamphandlingerne, og for at modvirke radikaliserings og ekstremisme generelt.

Når det er sagt, så er det jo ikke i sig selv ulovligt at have ekstreme holdninger. Vi kan f.eks. ikke straffe folk for i deres stille sind at sympatisere med IS.

Men vi både kan og skal straffe dem i det øjeblik, deres ekstremistiske ideer udmønter sig i et strafbart forhold. Og vi har allerede i dag et strafferetligt værn, som sikrer, at vi kan gøre det.

16. Lad mig i den forbindelse nævne bare nogle af de bestemmelser i straffeloven, som er med til at trække de strafferetlige grænser på området.

Det er strafbart at yde økonomisk støtte eller indsamle midler til terrorister eller terrororganisationer (§ 114 b).

Det er også strafbart at hverve en person til at begå terrorhandlinger (§ 114 c, stk. 1).

Endvidere er det strafbart at træne, instruere eller på anden måde oplære en person til at begå terrorhandlinger (§ 114 d, stk. 1), ligesom det er strafbart at lade sig træne, instruere eller på anden måde oplære til at begå terrorhandlinger (§ 114 d, stk. 3).

Det er som sagt blot et uddrag af bestemmelserne på området.

Så der findes altså en række specifikke regler, der giver os mulighed for at sætte ind med straf, hvis ekstremistiske enkeltpersoner eller organisationer træder for langt ved siden af. De muligheder skal vi selvfølgelig bruge, og det gør vi også.

[PET reagerer]

17. Det hører som bekendt til PET's kerneopgaver at holde skarpt øje med de ekstremistiske miljøer i Danmark, og jeg kan forsikre om, at myndighederne har fuld fokus på problemstillingen, ligesom de er meget opmærksomme på at gribe ind over for eventuelle ulovligheder.

Og vi har jo også i den senere tid set eksempler på, at politiet rent faktisk skrider ind, når der er mulighed for det. Jeg tænker bl.a. på sagen vedrørende salg af klistermærker med noget, der fremstod som IS's flag. Her skred Københavns Politi den 3. september til anholdelse af tre personer.

Jeg skal selvfølgelig skynde mig at understrege, at de tre personer ikke er dømt i sagen, og i sidste ende er det jo op til domstolene at afgøre, om der i konkrete tilfælde er begået et strafbart forhold.

18. Men som det fremgår, gøres der altså rigtig meget for at sikre os mod truslen fra IS.

Jeg vil endnu en gang gerne fremhæve, at PET har et skærpet fokus på IS, og efterretningstjenesten følger nøje organisationens betydning for Danmark og danske interesser i udlandet.

PET arbejder målrettet på at bekæmpe og forebygge alle former for terrorisme eller terrorrelaterede aktiviteter i Danmark og mod danske interesser i udlandet.

Som led i denne indsats anvender PET en række forskellige efterretningsmetoder, herunder indgreb i meddelelshemmeligheden, hemmelige ransagninger og observationer.

Samtidig vurderer PET løbende, om der er grundlag for at rejse sigtelse mod personer eller organisationer, der tilslutter sig eller på anden måde støtter IS.

Når det er sagt, så håber jeg, at der er forståelse for, at jeg ikke i dag kan give nærmere oplysninger om, hvilke konkrete tiltag PET anvender eller har anvendt i relation til konkrete personer, persongrupper eller lokaliteter.

[Internationalt samarbejde]

19. Herudover støtter regeringen også en række initiativer, der tages internationalt.

Her tænker jeg både i forhold til Danmarks bidrag til støtte for indsatsen i Irak og i forhold til dansk støtte til FN's Sikkerhedsråds resolution om *foreign fighters*, ligesom Danmark også drøfter spørgsmålet om *foreign fighters* med gruppen af ligesindede lande og støtter de initiativer, der tages i EU.

[Afslutning]

20. Jeg vil slutte af med endnu engang at understrege, at regeringen på det kraftigste fordømmer de handlinger og ideologier, som IS står for.

Med regeringens nye handlingsplan mod ekstremisme og radikalisering er der sat gang i en række initiativer, der både skal forebygge og sætte ind med klare konsekvenser.

Handlingsplaner gør det ikke alene. Det er vi fuldt opmærksomme på. De skal følges op af handling.

Regeringen handler. Regeringen følger op med en række konkrete tiltag, herunder ny lovgivning.

Vi sikrer, at situationen følges meget nøje og vi er løbende opmærksomme på, om der er behov for yderligere tiltag på området. Det skal ingen – heller ikke IS – være i tvivl om.

Tak for ordet.